

جریان زیبای زندگی در دل روستای صخره ای کندوان

رشته کوه سهند از جمله رشته کوه های آتشفشانی مهم ایران در استان آذربایجان شرقی و در جنوب تبریز است که در دامنه های این کوه و در نزدیکی شهر اسکو، روستایی با نام "کندوان" قرار دارد که از نظر جاذبه های زمین شناسی و معماری دارای اهمیت است.

صخره های کله قندی و غارهای دستکند توسط انسان که به عنوان خانه های مسکونی مورد استفاده قرار می گیرد، یکی از شگفت انگیزترین روستاهای صخره ای جهان را پدید آورده است.

شیوه بنای خانه های این روستا از نوع معماری صخره ای و به شکل مخروطی یا کله قندی می باشد. برخی از باستان شناسان قدمت این روستا را به دوره های پیش از اسلام نسبت می دهند.

در تاریخ این منطقه، این گونه نقل شده که نخستین کسانی که به کندوان قدم نهاده اند، ساکنان روستایی به نام حيله ور که در 2 کیلومتری غرب کندوان قرار داشته، ساکن بوده اند که در قرن هفتم هجری برای در امان ماندن از حمله مغول ها به کرانه های کندوان فعلی مهاجرت کرده اند و در طول مدت زمانی به تدریج درون کران ها را حفاری کرده و پناهگاهی امن برای خود ساخته اند.

در دل این تپه های بلند که ارتفاع بعضی از آنها به 40 متر می رسد صدها آغل، انبار و اتاقک حفر شده که بسیار دیدنی است. همچنین آب معدنی گوارایی از دل یکی از تپه های این روستا می جوشد که از شهرت فراوانی برخوردار است و برای امراض کلیوی بسیار مفید تشخیص داده شده است.

دامداری و کشاورزی و باغداری عمده فعالیت مردمان این روستاست، لوله کشی آب و برق در دل این سنگ ها همزیستی مسالمت آمیز بشر با محیط زیست را نشان می دهد. کندوان نمونه زیبای استفاده از طبیعت در زندگی انسان است.

آنچه به کندوان هویت باستانی داده وجود 151 خانوار و منزل مسکونی در درون توده های مخروطی و هرمی شکل صخره ای است. روستاییان کندوان داخل این توده ها برای خود خانه مسکونی، آغل، انبار و کارگاه صنایع دستی ایجاد کرده اند.

معماری صخره ای، حاکی از صحنه های مبارزه و جدال انسان با طبیعت و در خدمت گرفتن صخره های طبیعی است. در معماری معمولی، به وسیله مصالح ساختمانی گچ، آهک و خشت، بافت اصلی بنا را به وجود می آورند، در صورتی که در معماری صخره ای فضای مورد نظر در درون توده سنگ هویدا می گردد و سنگ، مانند کالبدی، قشری مستحکم در اطراف این فضا ایجاد می کند.

روستای کندوان دارای 2 مسجد صخره ای، 3 آسیاب آبی، مدرسه و یک حمام صخره ای است و کران های مساجد جزء بزرگ ترین کران های روستا به شمار می روند. به دلیل شکل مخروطی خاص، اغلب کران های دارای طبقات مختلف، از داخل با یکدیگر ارتباط ندارند، کران ها عموماً دارای دو طبقه بوده و در بعضی موارد سه و حتی چهار طبقه نیز در آنها ایجاد کرده اند.

ارتباط طبقات بالایی کران ها با خارج، از طریق پلکان های بسیار زیبایی از بدنه خود کران تامین گشته است. طبقه هم کف، اکثراً آغل بوده و طبقات دوم و سوم و چهارم به عنوان سکونت گاه استفاده می شود. در بعضی موارد از طبقه چهارم به عنوان انبار نیز استفاده کرده اند.

به خاطر قطر و ضخامت زیاد کران ها، ایجاد نورگیر در طبقات پایین کار بسیار مشکلی است، بدین مناسبت نورگیرها اغلب در طبقات بالا واقع شده اند، این کران ها در تابستان ها خنک و در زمستان ها گرم است. جنس پنجره ها از چوب بوده اغلب به شکل شطرنجی و در آنها قطعات کوچک شیشه تعبیه شده است.

آثار معماری صخره ای در اغلب نقاط جهان به چشم می خورد که در حال حاضر اکثر آنها دیگر سکنه ای ندارد؛ ولی معماری صخره ای از نوع کندوان فقط در یک منطقه دیگر در روی زمین ایجاد شده و آن در دره زیبای گورمه ترکیه است.

وجود آب معدنی، خانه های منحصر به فرد، دره های سرسبز و خرم، آب و هوای مطبوع و لینیات و غسل مرغوب کوهستان، سبب جذب تعداد کثیری گردشگر داخلی و خارجی از نقاط دور و نزدیک به این روستا به خصوص در فصول مساعد سال می شود.

این روستا به سبب ویژگی معماری صخره ای و بافت مخصوص آن در فهرست آثار ملی کشور به ثبت رسیده است.

این روستا طبق سرشماری عمومی نفوس و مسکن سال 1395، دارای 151 خانوار و 450 نفر جمعیت بوده است که به کار کشاورزی و دامداری و صنایع دستی اشتغال دارند. کندوان جزو سه روستای شگفت انگیز دنیا است که توجه گردشگران داخلی و خارجی را به خود جلب کرده است به طوری که سالانه یک میلیون گردشگر از این روستای تاریخی بازدید می کنند.

یادداشت از احد نعمتی، سرپرست پایگاه میراث فرهنگی کندوان

Kandovan Villae. a Rockv Architectural Odditv in Iran

Kandovan is an extraordinary ancient village in the province of East Azarbaijan, near the city of Tabriz, Iran. With its at least 800 years existence, this remarkable place is inhabited by 670 people and offers scenic beauty for its travelers. With homes carved inside rocks, some of them 700 years old, the Kandovan village is said to have been partially formed by volcanic remains from a strong Mount Sahand eruptions hundreds of years ago. The intriguing architecture of this village seems to defy all rules and travelers are usually fascinated by its incredible slopes and irreverent paths. Recently a hotel was built, inspired by and connected to the "Rocky" of the village. The "Rocky" features beautiful cave interiors with very comfortable living spaces.